

**NORSK
TEKSTBEHANDLING**

**TASWORD
TWO**

fra
Tasman Software

ZX Spectrum 48 K

TASWORD TWO
TEKSTBEHANDLING

© Tasman Software
1983

Norsk versjon:

© VIKING DATA
1984

Tekstbehandlingsprogrammet Tasword Two er beskyttet av Lov om
åndsverk og enhver kopiering av programvare eller instruksjons-
bok utover kjøpers egen, tilpassede kopi, er brudd på kopi-
retten og dermed ulovlig.

VIKING DATA
BOKS 44 HOLMLIA
1201 OSLO 12

Oversettelse og norsk bearbeidelse:
ProSpect, Jan Henriksen.

TASWORD TWO

NORSK UTGAVE

INNHOOLD:

SLIK LÆRER DU TASWORD	2
SLIK VIRKER TASWORD	3
Tekst-filen	3
Vinduet	3
Tastaturet	3
Automatisk repetisjon	3
Kontrolltastene	4
Extended mode	5
Ord-trekk	6
Justering	6
Høy markør	6
Gode skrivevaner	7
INNLASTING OG START AV TASWORD	7
Lagring av Tasword	7
LAGRING OG INNLASTING AV TEKST	8
Lagring	8
Innlasting	8
Tillegg av tekst	9
Tasword Trening	9
KONTROLL-TASTENE	10
KONTROLL-TASTER I EXTENDED MODE	14
MARGER	18
INTERFACE	18
SKRIVERE	19
Klargjøring av skriverprogram	19
Grafiske tegn	19
"Definer grafiske tegn for skriver"	20
UTFYLLENDE OPPLYSNINGER	21
Spørsmål og kundeservice	21

Tillegg I: Tasword Two og ZX Microdrive.
Tillegg II: Tilpasning til interface.

SLIK LÆRER DU TASWORD

Tasword Two er meget enkelt å bruke. Vi foreslår at du lærer Tasword tekstbehandling slik:

- (1) Les kapittelet ~SLIK VIRKER TASWORD~ på sidene 3 - 7.
- (2) Last inn Tasword som forklart på side 7.
- (3) Skriv noen linjer mens du merker deg de forskjellige funksjonene i kapittelet SLIK VIRKER TASWORD. Prøv deg fram med kontroll-tastene (sidene 10-17).
- (4) Last inn TASWORD TRENING som forklart på side 9.
- (5) Ta deg god tid med gjennomgåelsen av teksten, og gjør deg kjent med kontroll-tastene. Bruk forklaringene s. 10-17 som oppslagsverk mens du går gjennom TASWORD TRENING.
- (6) Du vil nå være tilstrekkelig kjent med TASWORD til at du kan bruke det for å lage dine egne tekster. Under arbeidet med TASWORD vil du finne at funksjonene er svært lette å bruke, og du vil raskt bli vant med kontroll-tastene. Husk også at hjelp-sidene alltid er for hånden.
- (7) Tilpass TASWORD til interface og skriver som forklart på sidene 18-20. Legg så hele programmet inn på en ny kassett, og bruk denne som din daglige arbeidskopi. Oppbevar den originale TASWORD-kassetten som sikkerhet.

Dersom du har vansker med å laste inn TASWORD eller TASWORD TRENING, send oss kassetten med et brev med en nøyaktig forklaring av problemet. Vi sender deg eventuelt en ny kassett.

EXTENDED MODE (utvidet tilstand)

For å utføre noen operasjoner i tekst-filen må du sette Tasword i Extended Mode (E-mode, utvidet tilstand) ved å trykke CAPS SHIFT og SYMBOL SHIFT samtidig. Kontroll-linjen nederst blinker for å minne om at Tasword er i E-Mode.

Extended Mode hjelp-side vises når EDIT (CAPS SHIFT I) trykkes i E-mode. Denne hjelp-siden, som viser E-Mode kontrolltastene, er gjengitt nedenfor:

<< T A S W O R D T W O - kontrolltaster i EXTENDED MODE >>
-----side 2-

RULLING

F - en side fram
G - en side tilbake

ZX PRINTER

P - skriv teksten
L - merke for stor skrift på
K - merke for stor skrift av

DIVERSE

C - bytt tekst-vindu
X - stryk all tekst
R - finn eller bytt tekst
I - innskudd på/av
EDIT - hjelp (denne og 1. side)
PILER - flytter markør

TEKST-FORMATTERING

E - justert høyremarg på/av
W - ord-trekk på/av
J - juster linje
H - trekk sammen linje

MARGER

A - venstre marg ved markør
S - vanlig marg
D - høyre marg ved markør

BLOKK-KOMMANDOER

B - merk start blokk
V - merk slutt blokk
N - kopier blokk til markør
M - flytt blokk til markør

SYMBOL SHIFT for disse tegnene: æ ø å Å Ø Å ~ ?

Tast: f s g y d u a p

COPYRIGHT TASMAN SOFTWARE - VIKING DATA 1984

Til teksten: ENTER. Begge shifttaster for neste hjelp-side.

Full beskrivelse av de enkelte Extended Mode kontrolltastene finner du på sidene 14 til 17.

Ved å trykke begge shift-tastene mens Extended Mode hjelp-siden vises, "blar" du om til hjelp-side for normal-tilstand.

For retur til normal fra Extended Mode: Trykk begge shift-taster samtidig. Kontroll-linjen nederst slutter å blinke for å vise at Tasword nå er i normaltilstand.

ORD-TREKK

Hvis denne funksjonen ikke er slått av med kontrolltast W (E-mode), trekker Tasword et ord som ikke får plass på linjen, ned til begynnelsen av neste linje. Det eneste tilfellet da du bruker ENTER under skriving, er vanligvis når du vil begynne et nytt avsnitt. Tasword holder styr på tekst og linjeskift og lar deg konstantrere deg fullt om tastatur og evt. originalmanuskript.

Dersom du ønsker å dele lange ord for f.eks å unngå for store mellomrom, brukes ett mellomrom etter bindestreken. (Men husk at dette kanskje kan virke uheldig ved senere justeringer etter stryking eller tilføyelse av tekst.)

JUSTERING

Når denne funksjonen er på, vil Tasword automatisk justere en linje straks den er ferdigskrevet. Ordene spres med ekstra mellomrom, slik at siste ord på linjen kommer helt til høyre. Dette gir teksten et pent og regelmessig utseende uten "ragget" marg på høyresiden.

Denne automatiske justeringen kan slås av med kontrolltast E i E-mode (s. 14). Dette gir ujevn høyremarg - som ofte kan være ønskelig, alt etter personlig smak og det formål teksten skal tjene.

Tekst som er skrevet, kan enkelt omjusteres. Bruk kontrolltast E for å slå den automatiske justeringen av (på), deretter kontrolltast STEP (s. 13) for justering fram til neste avsnitt. På denne måten justeres "ragget" marg til rett (eller omvendt).

HØY MARKØR

Etter siste tegn på linjen flytter Tasword markøren til begynnelsen av neste linje - og markøren blir dobbelt så høy. Hvis du nå trykker en karakter (bokstav, tall eller tegn), oppfatter Tasword denne som en del av siste ord på forrige linje, og trekker hele dette ordet ned på den nye linjen (ordtrekk). Hvis ordet på forrige linje er avsluttet, trykkes et mellomrom - som du ville gjøre uansett hvis du ikke kikket på skjermen - før neste ord.

Hvis siste karakter på linjen er et skilletegn (.,;:?!), registrerer Tasword dette som avsluttet ord, og vil ikke trekke ordet ned selv om du trykker en karakter med høy markør. Programmet vil også overse de to første mellomrom du skriver, slik at du ikke utilsiktet får en innskutt linje.

Du forenkler skrive- og redigeringsarbeidet ved å følge disse to enkle - og vanlige - reglene for gode skrivevaner:

1. Skriv alltid minst ett mellomrom etter et skilletegn (.,:?!).
2. Begynn alltid et nytt avsnitt med minst to mellomrom (innskutt linje som i denne teksten), eller sett en åpen linje mellom avsnittene - eller begge deler.

INNLASTING OG START AV TASWORD

For å laste inn Tasword plasserer du kassetten i spilleren og ser etter at den er helt tilbakespolt. Trykk ("J" for LOAD):

LOAD "

Trykk ENTER og start avspilling av båndet. Tasword lastes inn i tre deler: Først "program" og så to ganger "bytes". Høytaleren gir et lydsignal i noen sekunder når innlastingen er fullført og du kan stoppe kassettspilleren.

Tasword starter straks etter lydsignalet. Du vil se den blinkende markøren øverst til venstre på en tom skjerm med informasjonslinjen nederst. Du kan nå gå i gang med skrivingen, eller laste inn tekst fra kassett (se side 8).

For å laste inn TASWORD TRENING laster du først inn Tasword som forklart over, og stopper kassettspilleren straks du hører lydsignalet. Deretter følger du instruksjonene på side 9.

Dersom du - med eller uten hensikt - havner i Basic under bruken av Tasword, startes programmet igjen med R for RUN og ENTER. Eventuell tekst er fremdeles i god behold.

LAGRING AV TASWORD - din egen kopi.

MERK: Muligheten for å lage din egen kopi av Tasword er lagt inn for at du, som kjøper, skal kunne lage din egen sikkerhetskopi og din egen, tilpassede versjon av Tasword. Enhver overdragelse av Tasword til andre er brudd på kopieringsretten, og rammes av Lov om åndsverk.

For å lage en sikkerhets- eller tilpasset kopi av Tasword trykker du kontrolltast STOP (symbol shift A). Kommandosiden med liste over valgmulighetene (s. 13) vises på skjermen. Trykk T for "Tasword til kassett" og følg instruksjonene på skjermen. Vær oppmerksom på at du må trykke en tast i alt tre ganger under denne prosedyren - først for "program", så to ganger for "bytes" (se etter meldingen "Start tape, then press any key" nederst på skjermen).

LAGRING OG INNLASTING AV TEKST

LAGRING

Du kan lagre tekst på kassett i form av en "tekst-fil". Trykk kontrolltast STOP (symbol shift A), og kommandosiden (side 13) kommer på skjermen. Velg K for "Tekst til kassett", og Tasword ber deg oppgi navn for teksten. Skriv inn navnet, som kan være på opptil ti bokstaver, og trykk ENTER. Følg instruksjonene på skjermen om å ta ut "ear"-pluggen (ikke nødvendig på alle kassettspillere), starte opptak og trykke en tast.

Når Tasword har lagret teksten, blir du spurt om du vil kontrollere innspillingen. Dette er en kontroll på at teksten er lagret korrekt på båndet. Svar eventuelt med j for ja og følg instruksjonene på skjermen (sett inn "ear"-plugg, spol tilbake og spill av båndet). Etter kontrollen, eller hvis du svarer n for nei, kommer kommandosiden igjen på skjermen. Trykk R for å komme tilbake til teksten.

Hvis meldingen "Tape loading error" kommer på skjermen, har kontrollen avslørt feil ved innspillingen - oftest pga. feil voluminnstilling eller dårlig båndkvalitet ("drop-out"). Tasword er nå stoppet i Basic, og startes med R for RUN og ENTER. Juster voluminnstilling eller skift kassett, og prøv igjen.

INNLASTING

INNLASTING AV NY TEKST VIL SLETTE ALL TEKST SOM ALLEREDE FINNES I TASWORDS TEKST-FIL.

For å laste inn en tekst fra kassett bruker du kontrolltast STOP for å få kommandosiden på skjermen. Trykk N for "Ny tekst fra kassett", og Tasword ber deg oppgi navn for den teksten du ønsker. Skriv navnet, trykk ENTER og spill av båndet. Hvis du ikke oppgir navn (bare ENTER), vil Tasword laste inn den første teksten som finnes på båndet.

Når innlastingen er fullført, kommer teksten på skjermen.

TILLEGG AV TEKST

Å legge til tekst vil si at du laster inn tekst fra bånd uten å slette tekst som allerede ligger i tekst-filen. Den nye teksten legges etter den gamle. Trykk kontrolltast STOP for kommandosiden, og bruk L for "Legg til tekst". Framgangsmåten blir deretter den samme som for innlasting av ny tekst.

Dersom det ikke er plass i tekst-filen for både gammel og ny tekst (320 linjer tilsammen), stopper programmet i Basic med feilmeldingen "Tape loading error". Trykk R for RUN og ENTER.

TASWORD TRENING

Tasword Trening er en tekst som gjør deg kjent med bruken av kontrolltastene.

Tasword Trening er innspilt på båndet like etter Tasword Two. Last inn Tasword som beskrevet på side 7, og stopp båndet straks du hører lydsignalet. Følg vanlig framgangsmåte for innlasting av ny tekst:

1. Trykk kontrolltast STOP (symbol shift A) for kommandoside.
2. Velg "Ny tekst fra kassett" ved å trykke N.
3. Trykk ENTER som bekreftelse.
4. Tasword ber deg oppgi navn for teksten. Trykk bare ENTER for å angi at du ønsker første tekst på båndet.
5. Spill av kassetten.

Tasword Trening kommer på skjermen straks den er lastet inn. Stopp båndet.

KONTROLL-TASTENE

Her beskrives Taswords kontroll-taster i normaltilstand. Tasword er i normaltilstand når kontrollfeltet nederst ikke blinker.

Riktig shift-tast må holdes nede når en kontroll-tast trykkes. (Dette gjelder ikke ENTER.)

EDIT

caps shift 1

Hjelp-side for normaltilstand vises når EDIT trykkes. Når denne siden er på skjermen, trykkes ENTER for å komme tilbake til teksten, eller CAPS SHIFT + SYMBOL SHIFT samtidig for Extended Mode hjelp-side.

STORE BOKSTAVER

caps shift 2

Som ved vanlig bruk av Spectrum, skrives stor bokstav ved at CAPS SHIFT holdes nede når bokstaven trykkes. Store bokstaver kan og slås av/på med CAPS SHIFT 2.

Når store bokstaver er "på", viser Tasword dette med en melding nederst til venstre.

TRUE VIDEO

caps shift 3

Denne kontroll-tasten flytter markøren til begynnelsen av neste ord til venstre. Dette gir en rask bevegelse av markøren bakover på linjen.

INVERSE VIDEO

caps shift 4

Flytter markøren til begynnelsen av neste ord til høyre, og gir rask bevegelse av markøren framover på linjen.

Hvis markøren flyttes forbi siste ord i teksten med denne tasten, blir det en kort pause mens Tasword kontrollerer at teksten virkelig er slutt.

PILENE

caps shift 5, 6, 7 og 8

Pilene på 5, 6, 7 og 8-tastene brukes for å flytte markøren til ønsket posisjon på skjermen.

GRAPHICS

caps shift 9

Denne tasten brukes for å skrive de grafiske symbolene på tastene 1 til 8. Når GRAPHICS er trykket, vises dette med meldingen PRINTER-KONTROLL nederst til høyre.

Etter GRAPHICS 9 skrives den mørke delen av symbolet. For å få den lyse delen holdes CAPS SHIFT nede mens tasten trykkes.

Trykk GRAPHICS en gang til for å slå av funksjonen. De grafiske symbolene skrives som de er på ZX-printer, men brukes som kontrolltegn for andre skrivere. Dette er beskrevet på sidene 19-20.

DELETE

caps shift 0

DELETE-tasten stryker tegnet under markøren og trekker resten av linjen en plass til venstre. Merk at det ikke er nødvendig å stryke ut ord som er feilskrevet - bare sett markøren i rett posisjon og skriv over. Tasten brukes mest for å fjerne uønskede tegn.

<=

symbol shift Q

Denne skyver teksten under og til venstre for markøren en plass mot venstre. Tekst i margen (gult felt, se side 18) flyttes ikke, og hvis markøren står i margen, har tasten ingen effekt.

<>

symbol shift W

Denne tasten midstiller (sentrerer) teksten mellom margene på linjen hvor markøren står. Tekst i margen (gult felt, se side 18) flyttes ikke, og hvis markøren står i margen, har tasten ingen effekt.

=>

symbol shift E

Denne skyver teksten under og til høyre for markøren en plass mot høyre. Tekst i margen (gult felt, se side 18) flyttes ikke, og hvis markøren står i margen, har tasten ingen effekt.

AND symbol shift Y

Denne tasten brukes for å sette inn nye linjer, ord og karakterer i teksten.

For å sette inn en ny linje plasserer du markøren helt til venstre der du vil sette inn linjen. Trykk AND, og en tom linje settes inn. (Nye linjer settes automatisk inn når Innskudd-funksjonen er på - se side 15.)

For å sette inn nye ord mellom to eksisterende, plasserer du markøren mellom ordene og trykker AND. Resten av linjen flyttes da ned og gir plass til tilføyelser, evt. ved hjelp av flere trykk på AND for å sette inn nye linjer (eller slå Innskudd-funksjonen på - s. 15).

For å sette inn en karakter i et ord, plasserer du markøren over bokstaven som står der du vil ha den nye bokstaven. Når du nå trykker AND, trekkes linjen sammen (se side 15), og et mellomrom settes inn for å gi plass til en ny bokstav. Hvis linjen ikke kan trekkes sammen, flyttes teksten ned som beskrevet i forrige avsnitt.

Tilføyelse av tekst vil vanligvis forandre justeringen av høyremargen i et avsnitt. Juster på nytt ved å flytte markøren til begynnelsen av avsnittet og trykk kontrolltast STEP (s. 13)

Kontrolltast AND har ingen virkning i margen, unntatt når markøren står i posisjon 1, altså helt til venstre (ny linje settes inn).

OR symbol shift U

Når denne tasten trykkes, viser Tasword slutten av teksten, og plasserer markøren over siste karakter.

AT symbol shift I

Denne tasten brukes for å hoppe tilbake til begynnelsen av teksten.

STOP

symbol shift A

Denne tasten kaller fram kommandosiden, som viser følgende muligheter (tallene i parantes viser til siden i denne instruksjonsboken der funksjonen er omtalt):

Skriv tekst	S	(s.19)
Tekst til kassett	K	(s. 8)
Ny tekst fra kassett	N	(s. 8)
Legg til tekst	L	(s. 9)
Returner til teksten	R	(s.13)
Definer grafiske tegn->printer	D	(s.20)
Tasword til kassett	T	(s. 7)
Til Basic.	B	(s.13)

Et trykk på R fører deg tilbake til teksten. B stopper programmet i Basic, slik at du kan gjøre forandringer eller utføre andre ting mens Tasword holdes i hukommelsen. Trykk R for RUN og ENTER for å starte Tasword igjen.

NOT

symbol shift S

Denne tasten stryker hele den linjen markøren står på. All etterfølgende tekst flyttes en linje opp.

STEP

symbol shift D

Kontrolltast STEP justerer teksten fra den linjen markøren står på til slutten av avsnittet. Slutten av avsnitt kjennetegnes ved en tom eller innskutt linje (se side 7).

Hvis ekstra marg er satt, (se side 18) blir bare tekst innenfor margene justert.

Teksten justeres til rett høyremarg når justerings-funksjonen er på, og til ujevn, "ragget" marg når denne funksjonen er av. På den måten kan STEP-tasten brukes til å omjustere teksten fra "ragget" til rett høyre-marg eller omvendt.

TO

symbol shift F

TO-tasten flytter tekst-vinduet nedover i teksten (teksten rulles oppover på skjermen).

THEN

symbol shift G

THEN-tasten flytter tekst-vinduet oppover i teksten (teksten rulles nedover på skjermen).

ENTER

ENTER

Denne tasten flytter markøren til begynnelsen av neste linje. Hvis Innskudd-funksjonen er på, settes også inn en ny linje.

KONTROLLTASTENE I EXTENDED MODE

Trykk CAPS SHIFT og SYMBOL SHIFT samtidig for å komme inn i eller ut av EXTENDED MODE (E-mode = utvidet tilstand). Nederste linje på skjermen blinker når Tasword er i E-mode.

DE NORSKE BOKSTAVENE og ~ skrives ved å holde SYMBOL SHIFT nede samtidig som riktig tast trykkes med Tasword i E-mode:

a ø å ~ Å Ø Å

Hold SYMBOL SHIFT og trykk: F S G A Y D U

Kontrolltastene i E-mode beskrives nedenfor i rekkefølge fra øverst til venstre på tastaturet:

EDIT

caps shift 1

Denne kontrolltasten kaller fram hjelp-siden for E-mode på skjermen. Trykk begge shift-tastene for å få den andre hjelp-siden på skjermen. Trykk ENTER for retur til dit du var i teksten.

PILENE

caps shift 5, 6, 7 og 8

Disse tastene flytter markøren akkurat som i normal-tilstand.

W - Ord-trekk på/av

Denne E-mode kontrolltasten brukes for å slå den automatiske ord-trekk funksjonen på og av. "Ot."-feltet nederst på skjermen viser om funksjonen er på eller av. Ord-trekk er forklart på side 6.

E - justering på/av.

Denne tasten slår den automatiske justeringen av høyremargen på og av. "Justering"-feltet nederst på skjermen viser om funksjonen er på eller av. Justering av høyremarg er forklart på side 6. Når justeringen er på, blir all tekst rettet inn mot høyre marg (som i det meste av denne instruksjonsboken). Når justeringen er av, får teksten ujevn, "ragget" høyremarg som i dette avsnittet.

R - bytt eller finn tekst.

Denne funksjonen finner neste forekomst av et ord, eller bytter alle forekomster av ett ord med et annet, eventuelt flere ord. Søket starter der markøren står når kontrolltast R trykkes. (For å søke fra begynnelsen av teksten, flytter du markøren til topps med kontrolltast AT før du slår på E-mode.)

Når R trykkes i E-mode, ber Tasword deg oppgi ordet du vil bytte eller finne. Du kan bare oppgi ett enkelt ord - Tasword vil ikke akseptere mellomrom.

Trykk ENTER etter ordet du oppgir, og Tasword vil spørre etter ordet eller ordene du vil bytte det med. Ønsker du bare å finne ordet, trykker du ENTER. Vil du bytte ut ordet, kan du oppgi et ord eller en tekst på opptil 32 karakterer - gjerne mellomrom her - og trykk ENTER.

Tasword vil oppjustere alle avsnitt der ord byttes ut. Etter siste utskiftning oppstår en kort pause mens Tasword søker gjennom resten av tekstfilen.

I - innskudd av/på

Når innskudd-funksjonen er på, lager Tasword en ny, tom linje hver gang en linje er ferdigskrevet eller du trykker ENTER. "Innsk."-feltet nederst på skjermen viser om funksjonen er på eller av.

P - skriv tekst på ZX-printer.

Hvis en ZX-printer er koplet til, skrives teksten ut når denne kontrolltasten trykkes. Teksten rulles opp på skjermen etter hvert som teksten skrives. Hold q nede for å stoppe utskrivningen underveis.

A - sett venstre marg.

Når denne tasten trykkes, settes venstre marg til posisjonen umiddelbart til venstre for markøren. Dette vises ved at venstre del av skjermen forandrer farge til gult. Bruken av marger er forklart på side 18.

S - slett marg.

Denne tasten sletter marger som er satt med kontrolltastene A og D.

D - sett høyre marg.

Når denne tasten trykkes, settes høyre marg til posisjonen umiddelbart til høyre for markøren. Forøvrig som kontrolltast A.

F - rull tekst en side fram.

Tasword ruller teksten en skjerm (22 linjer) fram når denne tasten trykkes i E-mode. På denne måten kan du raskt "bla" framover gjennom teksten.

G - rull tekst en side tilbake.

Virker motsatt av kontrolltast F - ruller teksten en skjerm tilbake.

J - juster en linje.

Teksten på linjen med markøren spres ut og justeres mot høyre marg.

H - trekk sammen en linje.

Virker motsatt av kontrolltast J - overflødige mellomrom tas ut og linjen trekkes sammen mot venstre. Nyttig når man f.eks. vil sette inn manglende bokstaver i et ord og linjen er høyrejustert (=), s. 11 og AND, s. 11).

L - stor skrift PA for ZX-printer.

Denne tasten setter inn en linje med meldingen "ZX-printer stor skrift on". Denne linjen settes inn over linjen med markøren, så bruk kontrolltasten når markøren er på den første linjen du ønsker skrevet i dobbel høyde. Tasword skriver ikke linjen med meldingen på ZX-printer, men etterfølgende linjer skrives med dobbel høyde.

Bruk kontrolltast NOT (s. 13) hvis du ønsker å fjerne linjen med meldingen.

K - stor skift AV for ZX-printer.

En "ZX-printer stor skrift off"-melding settes inn på linjen over markøren, så bruk denne kontrolltasten når markøren står på den første linjen du ønsker skrevet med normal størrelse etter dobbel høyde.

Linjen med meldingen fjernes med kontrolltast NOT (s. 13).

X - stryk all tekst.

Hele teksten slettes fra tekst-filen når denne tasten brukes i E-mode. For å sikre mot utilsiktet sletting, ber Tasword om bekreftelse når du bruker denne kontrolltasten.

C - skift tekst-vindu.

Denne kontrolltasten brukes for å skifte mellom 64- og 32-tegns visning av teksten på skjermen. Når vinduet "åpnes", vises teksten i 32-tegns bredde i vanlig Spectrum-størrelse, og skjermkanten skifter farge for å indikere "åpent vindu". Teksten kan flyttes sidelengs i vinduet med tastene for flytting av markøren (pilene). Teksten flyttes automatisk under skriving.

B - merke for start blokk.

Blokker med tekst kan flyttes eller kopieres fra ett sted til et annet. Begynnelse og slutt for en slik blokk må merkes av før blokken kan flyttes eller kopieres. Kontrolltast B forteller Tasword at linjen med markøren er den første i blokken. Tasword setter inn et "start blokk"-merke (en stor hakeparantes) over den første linjen i blokken.

Teksten kan bare inneholde ett slikt start-merke om gangen, og når kontrolltast B brukes, blir det en liten pause mens Tasword kontrollerer at merket ikke finnes fra før.

Blokk-merkene fjernes automatisk når blokken er flyttet eller kopiert. Hvis du ønsker å fjerne et merke, plasseres markøren på linjen med merket før kontrolltast NOT trykkes.

V - merke for slutt blokk.

Denne tasten brukes for å markere at linjen med markøren er siste linje i en blokk. Tasword setter inn et "slutt blokk"-merke på linjen under markøren. Det blir en kort pause mens Tasword kontrollerer at merket ikke finnes andre steder i teksten.

Bruk kontrolltast NOT for å fjerne et blokk-merke.

M - flytt tekst-blokk.

En tekst-blokk som er merket av med kontrolltastene B og V kan flyttes til et annet sted med kontrolltast M. Blokken settes inn over linjen hvor markøren står når kontrolltasten brukes.

N - kopier tekst-blokk.

Virker som kontrolltast M, bortsett fra at blokken kopieres, dvs. at "original-blokken" blir stående uforandret.

MARGER

Kontrolltastene A og D i E-mode brukes for å sette henholdsvis venste og høyre marg som forklart på side 15. Kontrolltast S setter margene tilbake til normal.

Når nye marger er satt, settes teksten normalt bare mellom margene. Ord-trekk og justering utføres som vanlig innenfor margene som er satt.

Mulighetene for å sette nye marger kan være nyttig og praktisk for å skyte inn deler av teksten. Avsnitt kan utheves med innskutt marg, nummerering, stikkord o.l. kan settes ute i marginen som her, osv.

Når marg er satt, vil den delen av skjermen som Margen utgjør marginen, skifte farge til gult. (Med 64-tegns blir gul. vindu kan marginen være en karakter bredere enn det som angis med gult.)

Pilene kan brukes for å flytte markøren ut i marginen når man ønsker å skrive der. =>, <>, og <= -tastene for flytting av tekst har ingen effekt på tekst som står i marginen. Når markøren står i marginen, virker ikke disse tastene i det hele tatt, og AND-tasten for innskudd og tilføyelser virker bare når markøren står i posisjon 1 (til venstre). Kontrolltast STEP oppjusterer bare tekst som står mellom venstre og høyre marg. Bytt/finn-kommandoen (E-mode R) overser marger. Vær oppmerksom på at den automatiske oppjusteringen som finner sted når et ord byttes, kan omforme avsnitt som er skrevet med ekstra marg.

INTERFACE

Du kan skrive ut teksten på vanlig skriver forutsatt at du har en interface mellom Spectrum og skriveren. Hver type interface har sine egne kontrollkoder for skriveren, og de brukes på forskjellig måte.

Du må "bygge inn" disse kontrollkodene for din skriver og interface i Tasword. Dette gjøre du ved først å kalle fram kommandosiden (kontrolltast STOP), og så velge D for "Definer grafiske tegn for skriver". Framgangsmåten beskrives på følgende sider.

Enkelte interface'r har et eget styringsprogram som må lastes inn i Spectrum. Tillegg 2 forklarer hvordan du kan innlemme dette styringsprogrammet i Tasword.

SKRIVERE

For å sende teksten til ZX-printer brukes kontrolltast P i E-mode (se side 15).

For å sende teksten til andre skrivere trykkes kontrolltast STOP og deretter S for "Skriv tekst". Tasword spør etter ønsket linjeavstand, samt første og siste linje som skal skrives. Deretter skrives teksten ut. Du kan stoppe utskriften underveis ved å holde nede q-tasten.

KLARGJØRING AV SKRIVERPROGRAM

Du må opplyse Tasword om hvilke koder din skriver bruker for vognretur, linje fram, osv. Dette gjøres med "Definer grafiske tegn for skriver"-muligheten på kommandosiden (kontrolltast STOP). Beskrives på neste side.

GRAFISKE TEGN

Spectrum's grafiske tegn skrives ut som de er på ZX-printer, mens andre skrivere bruker dem som kontrolltegn for utskriften. På denne måten lar Tasword deg utnytte alle muligheter som er innebygget i din skriver. Du kan f.eks. definere spesielle grafiske tegn som tallkoden for store tegn eller en spesiell skrifttype (hvis din skriver har denne muligheten). Disse tegnene skrives inn i teksten der du ønsker å skifte skrifttype.

Et annet nyttig kontrolltegn din skriver muligens kan bruke, er koden for "fram til neste side" ("form feed"). Når du ønsker å begynne på ny side, er det bare å sette inn dette tegnet i teksten.

Den norske utgaven av Tasword Two kommer med de grafiske tegnene definert for Epson FX-80 skriver som vist til høyre på hjelp-side 1. Noen av disse tegnene vil være gyldig også for andre skrivere.

For å definere dine egne kontrollkarakterer bruker du "Definer grafiske tegn for skriver"-muligheten som er forklart på neste side.

~ DEFINER GRAFISKE TEGN FOR SKRIVER ~

Trykk kontrolltast STOP (symbol shift A i normaltillstand) og kommandosiden med mulighetene som er vist på side 13, kommer på skjermen. Velg "Definer grafiske tegn for skriver" ved å trykke D. Tasword ber deg bekrefte valget med ENTER.

En liste med alle grafiske tegn og deres Spectrum-koder vises sammen med de tilsvarende kontrollkodene for skriver som er forhåndsdefinert i Tasword.

Oppgi hvilken kontrollkode du vil omdefinere ved å skrive tegn- nummeret (til venstre for tegnet), og trykk ENTER.

Skriv tallene for hver kontrollkode, slik Tasword ber om - og ENTER. Hvis koden består av mindre enn fire tall, trykkes bare ENTER etter siste.

Deretter oppdaterer Tasword listen og viser de nye kodene. Du kan nå fortsette med neste grafiske tegn som forklart over.

Når du er ferdig med dette - og bare trykker ENTER - vil Tasword be om:

1. Kontrollkodene din interface bruker. Oppgi tallet, f.eks. 27 for Hilderbay, 5 for Euroelectronics (se tillegget).
2. Kontrollkodene for vognretur og linje fram. Hvis din skriver bruker en kode for begge deler, oppgir du null for den siste.
3. Bredde for venstre marg i utskriften. Hvis du ønsker å bruke standardverdien 8, trykkes bare ENTER.

Når siste spørsmål er besvart, returnerer Tasword til kommandosiden. Programmet er nå tilpasset din egen interface og skriver, og bør lagres på bånd for senere bruk (se side 7).

UTFYLLENDE OPPLYSNINGER

Disse opplysningene er for dem som ønsker å forandre bokstavene i Tasword. Dette forutsetter en viss kyndighet i programmering. Bokstaver som forandres, blir gjengitt av ZX-printer, men ikke på andre skrivere. Noen skrivere har imidlertid sin egen RAM som tillater deg å definere dine egne tegn.

Spectrum's brukerdefinerte tegn (UDG) kan ikke brukes.

Karaktergeneratoren for 64 tegn pr. linje (64tpl) -karakterene ligger i en tabell fra adresse 61184d til 62079d med basisadresse 60928d. Her er de grafiske 64tpl-karakterene inkludert. Hver karakter er representert i denne tabellen av 8 bytes på vanlig måte. De fire mest signifikante bits av hver byte må være null.

Med unntak av de grafiske tegnene brukes karaktergeneratoren i ROM for 32tpl-karakterene, så disse kan ikke forandres. (Derfor vil også Tasword skrive de norske bokstavene som hakeparanteser osv. når tekstvinduet "åpnes".)

De seksten 32tpl grafiske tegnene holdes i en tabell fra 60928d til 61055d med basisadresse 59904d.

SPØRSMÅL OG KUNDE-SERVICE

Vi svarer gjerne - så langt vi kan - på spørsmål omkring bruken av Tasword. Skriv til adressen på første omslagside, og legg ved returporto eller frankert svarkonvolutt.

Enkelte programforandringer kan også til en viss grad utføres for å imøtekomme spesielle krav. Kostnadene vil her helt avhenge av hvilke forandringer som skal gjøres og hvor omfattende arbeidet blir. Be i så fall om et overslag, der behov og ønskemål er så nøyaktig og klart definert som mulig.

TASWORD TWO

og ZX MICRODRIVE

Tasword Two kan tilpasses ZX Microdrive ved at tilleggsprogrammet "M-drive", som er innspilt på kassetten etter "Tasword Trening", legges inn i Tasword slik: Stopp Tasword med kommandosidens "B" og gi direkte kommando:

```
MERGE "M-drive"
```

- og spill av kassetten.

Når innlastingen er slutt, er Tasword tilpasset ZX Microdrive. Sett en ny, formattert Microdrive-kassett i Microdrive 1 (nærmest Spectrum), og start Tasword med RUN. Kall opp kommandosiden med kontrolltast STOP og trykk T for "Tasword til kassett". Programmet lagres nå og kontrolleres automatisk.

Programmet er selv-startende: Bruk NEW og RUN for innlasting. MD-kassetten med Tasword Two må være i Microdrive 1.

Ved start er gjeldende Microdrive-stasjon nr. 1 - nummeret vises i parentes på kommandosiden. Dette kan byttes med tast M på kommandosiden - du kan f.eks. ha Tasword i stasjon 1 og en MD-kassett med bare tekster i stasjon 2.

Foran hver innlasting, lagring eller tillegg av tekst oppgir Tasword hvilken Microdrive-stasjon som er i bruk, og du får tilbud om å forandre stasjons-nummer eller se katalogen for gjeldende stasjon. Hvis du ikke ønsker noen av delene, svarer du bare med ENTER for å gå videre til innlasting eller lagring.

En tekst-fil kan ikke lagres under samme navn som en allerede eksisterende fil. Programmet kan selv slette en eventuell fil med samme navn med

```
ERASE "n";md;a$
```

i begynnelsen av linje 1030. Dette er imidlertid ikke å anbefale ettersom det kan føre til utilsiktet sletting av filer. Det vil være sikrere å lagre tekstene under nye navn, og så slette uønskede filer med direkte ERASE-kommando i Basic.

For å lagre tekst på vanlig kassett (sikkerhetskopi) trykkes kontrolltast STOP og B for "Til Basic". Så lagres og kontrolleres teksten med:

```
SAVE "navn"CODE 32000,a og VERIFY "navn"CODE
```

Tilsvarende lastes en tekst inn fra kassett med:

```
LOAD "navn"CODE
```

I begge tilfeller startes Tasword igjen med RUN.

Hvis programmet stopper med en feilmelding, f.eks. fordi en MD-kassett mangler, er ingen skade skjedd. Teksten er fremdeles intakt, og programmet startes igjen med RUN.

TILPASNING TIL INTERFACE

For å tilpasse Tasword Two til en spesiell interface, brukes "Definer grafiske tegn for printer" -muligheten som beskrevet på side 20. Etter delen som omhandler definisjon av de grafiske symbolene, spør Tasword om du vil definere interface kontrollkoder. Svar med j for ja. Tasword ber deg deretter oppgi fire kontrollkoder for interface.

Når du har laget din tilpassede versjon av Tasword Two, lagres denne på kassett som forklart på side 7.

Tasman interface

```
Interface kontrollkode 1: 0
                        kode 2: 0
                        kode 3: 0
                        kode 4: 64836
```

Programmet leveres med disse kodene forhåndsdefinert.

Cobra 232 I/O Port

```
Interface kontrollkode 1: 0
                        kode 2: 0
                        kode 3: 0
                        kode 4: 64736
```

Deretter spesifiseres kodene for vognretur og linje fram (henholdsvis 13 og 10 for bl.a. Epson-skrivere).

Memory adresse 57864 holder dataformatet, og er satt til 1 for jevn paritet, 7 databits og 2 stopp-bits. Formatet kan endres fra Basic med POKE 57864,x, der x er den aktuelle verdien oppgitt i Cobra's datablad. (Hvis verdiene i ditt datablad er partall, skal x være 1 mindre enn den oppgitte verdi.)

Skrivere med REVERSE CHANNEL (2. RTS) eller DATA TERMINAL READY (DTR)-signal kan mates med 1200 baud. Overføringshastigheten kan økes ytterligere ved å kople inn input-buffer på skriver som har dette.

Kopling for EIA standard 25-pins Cannon-plugg:

Rød ledning	pin 3	RECEIVED DATA (RXD)
Blå ledning	" 11	REVERSE CHANNEL (2. RTS)
eller	" 20	DATA TERMINAL READY (DTR)
Kobber	" 7	SIGNAL GROUND

Tillegg II

Kempston Interface

Styringsprogrammet som leveres med Kempston Interface brukes IKKE. Bruk i stedet denne framgangsmåten:

1. Last inn Tasword.
2. Stopp Tasword i Basic med kontrolltast STOP, deretter B og ENTER.
3. Gi følgende som direkte kommandoer:

POKE 57979,191	POKE 58008,191
POKE 57980,227	POKE 58009,224
POKE 57982,129	POKE 58012,6
POKE 57985,0	POKE 58013,227
POKE 57986,0	POKE 58014,62
POKE 57989,15	POKE 58015,14
POKE 57999,191	POKE 58018,60
POKE 58000,226	

4. Start Tasword med RUN og lag din egen versjon med kontrolltast STOP, deretter T og ENTER (side 7).

For Kempston Interface brukes samme kontrollkoder som i standardversjonen for Tasman Interface.

Sinclair ZX Interface 1

Tasword stoppes i Basic og følgende to linjer legges til:

```
279 FORMAT "b";x: OPEN #3;"b"  
281 CLOSE #3
```

hvor x er baud-verdien for din skriver. Start Tasword med RUN og lag din egen versjon med kontrolltast STOP, T og ENTER (side 7).

For ZX Interface 1 brukes samme kontrollkoder som i standardversjonen for Tasman Interface.

For å stoppe utskrivning, holdes q-tasten nede til skriveren stopper, men dette kan ta noe tid. Skrivningen kan stoppes umiddelbart med BREAK (CAPS SHIFT/SPACE). Deretter MÅ programmet startes igjen med GOTO 281.

Tillegg 11

Hilderbay Interface

Styreprogrammet må kombineres med Tasword. Last inn Hilderbay's 48K printer-program (IKKE "mini-software") og stopp programmet med BREAK (CAPS SHIFT/SPACE) når maskinkoden er lastet inn. Deretter forandres linje 640 til:

```
640 SAVE "printcode"CODE st,65361-st
```

Start programmet med RUN og lag en tilpasset versjon av printer-programmet som beskrevet i bruksanvisningen, der du setter kodene for vognretur og linje fram til null.

Last inn Tasword og stopp programmet i Basic med kontrolltast STOP, deretter B og ENTER. Gi følgende direkte kommandoer:

```
POKE 59818,217
```

```
POKE 59832,217
```

Deretter lastes printerprogrammet inn i Tasword. Legg båndet med printerprogrammet i kassettspilleren og bruk:

```
LOAD "printcode"CODE 57856
```

Så startes Tasword (RUN), og "Definer grafiske tegn for skriver"-muligheten (STOP, D og ENTER) for å spesifisere følgende kontrollkoder for interface:

```
Interface kontrollkode 1: 21
```

```
kode 2: 0
```

```
kode 3: 0
```

```
kode 4: 65150
```

Deretter spesifiseres kodene for vognretur og linje fram (13 og 10 for bl.a. Epson). Den ferdige versjonen av Tasword lagres nå som forklart på side 7.

Morex Interface

Styringsprogrammet må kombineres med Tasword. Last inn Morex's 48K printerprogram og tilpass det til din skriver som forklart i intruksjonsboken fra Morex. Vær særlig påpasselig med at serie/parallell-flagget (64517) har korrekt verdi og at baudverdien settes riktig hvis du bruker seriell overføring. Gi dessuten som direkte kommando:

```
POKE 64519,1
```

og legg det tilpassede printerprogrammet på bånd med kommando:

```
SAVE "printcode"CODE 64517,527
```

Last inn Tasword og stopp programmet i Basic med kontrolltast STOP, deretter B og ENTER. Gi følgende direkte kommandoer:

```
POKE 59818,5
```

```
POKE 59832,5
```

Deretter lastes printerprogrammet inn i Tasword. Legg båndet med printerprogrammet i kassettspilleren og bruk:

```
LOAD "printcode"CODE 57856
```

Så startes Tasword (RUN), og "Definer grafiske tegn for skriver"-muligheten (STOP, D og ENTER) brukes for å spesifisere følgende kontrollkoder for interface:

```
Interface kontrollkode 1: 0
```

```
kode 2: 0
```

```
kode 3: 0
```

```
kode 4: 64973
```

Deretter spesifiseres kodene for vognretur og linje fram (13 og 10 for bl.a. Epson). Den ferdige versjonen av Tasword lagres nå som forklart på side 7.

Tillegg II

Euroelectronics ZX Lprint

Last inn Tasword og velg kommandosidens "Definer grafiske tegn for skriver" med kontrolltast STOP, deretter D og ENTER.

Spesifiser følgende interface kontrollkoder:

Interface kontrollkode 1: 0
kode 2: 5
kode 3: 4
kode 4: 57855

Deretter spesifiseres kodene for vognretur og linje fram (13 og 10 for bl.a. Epson).

Når du definerer grafiske tegn som kontrollkoder, kan kodene 18 til 21 resultere i feilmeldingen "Invalid colour" fra Basic. Bruk verdiene 146 til 149 i stedet, f.eks. brukes 148 for å sende karakterkode 20, osv.

Den ferdige versjonen av Tasword lagres som forklart på side 7.

ADS Interface

Programmet som kommer med ADS Interface brukes IKKE. I stedet gjøres følgende:

1. Last inn Tasword.
2. Stopp Tasword i Basic med kontrolltast STOP, deretter B og ENTER.
3. Gi følgende som direkte kommandoer - vær nøye med å få riktige tall:

POKE 57978,32
POKE 57979,12
POKE 57997,245
POKE 57998,219
POKE 57999,157
POKE 58000,203
POKE 58001,103

POKE 58002,32
POKE 58003,250
POKE 58004,241
POKE 58005,211
POKE 58006,157
POKE 58007,201

4. Start Tasword med RUN og lag din egen versjon med kontrolltast STOP, deretter T og ENTER (side 7).

For ADS Interface brukes samme kontrollkoder som i standardversjonen for Tasman Interface.

TASWORD TWO

profesjonell tekstbehandling

- * 64 tegn pr. linje - også på skjermen. Ideelt til A4-format.
- * 320 linjer pr. dokument, 5-6 A4-sider.
- * Alle muligheter for strykninger, tilføyelser, retting og redigering av teksten - flytt eller kopier avsnitt, juster marg, osv.
- * 2 skrift-typer med ZX Printer.
- * 16 kontrolltegn til bruk for skjønn- eller matriseskriver.
- * Med styringsprogram og tilpasning til:

ZX Interface I	Euroelectronics Interface
Tasman Interface	Hilderbay Interface
Kempston Interface	Morex Interface
Cobra RS232 I/O Port	ADS Interface

På samme kasset:

TASWORD TWO TRENING

Øvingstekst som demonstrerer og lærer deg tekstbehandling enkelt og effektivt.

TASWORD TWO M-DRIVE

Tilleggsprogram for tilpasning av Tasword Two til ZX Micro-drive (1-8 stasjoner). Legges inn i Tasword Two med ^MERGE^ og gir tekstbehandlingen en helt ny dimensjon!

(Denne instruksjonsboken er skrevet med TASWORD TWO.)